

בעניין:

1. אבו חסין, ת"ז [REDACTED]
2. זחאיקה, ת"ז [REDACTED]
3. משאחרת, ת"ז [REDACTED]
4. המוקד לחגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטח זלצברגר –
ע"ר מס' 580163517

ע"י ב"כ עוה"ד תחילה מאיר (מ"ר 71836) ואו דניאל שחר (מ"ר 41065) ואו מאיסא אבו סאלח - אבו עכר (מ"ר 52763) ואו עלמא אלימלך (מ"ר 82867) ואו אמינה קומבר (מ"ר 97496) ואו סמי עליאן (מ"ר 91789)

מחמוקד לחגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטח זלצברגר
רח' אבו עובידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317
דוא"ל: t.meir@hamoked.org.il

העותרים

- נגד -

1. משטרת ישראל
2. המחלקה הצבאית לאזור הגדה המערבית

ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים
טל: 02-6466590; פקס: 02-6467011
דוא"ל: HCJ-dep@justice.gov.il

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיב והמורה לו לבוא וליתן טעם:

- א. מדוע לא יתאפשר המעבר ברכב במחסום סוואחרת לכלל תושבי הקבע המתגוררים במובלעת סוואחרת אלשרקיה, שבתוך שטח המוניציפלי של ירושלים אך בצדה ה"פלסטיני" של גדר ההפרדה;
- ב. מדוע לא יפורסמו נחלי הטיפול בבקשות של תושבים להוספה של פרטי הרכב שלהם לרשימת כלי הרכב שמעברם במחסום סוואחרת מותר ולעדכון הפרטים שלהם, וכן נחלי העבודה של הוועדה שדנה בתשגות על החלטות הסירוב לבקשות האלה, ופרטי הקשר של הגורמים המטפלים בבקשות ובחשגות, בחנחה שמדובר בגורמים שונים;
- ג. מדוע לא יאושרו בקשותיהם של העותרים 1-3 לרישום פרטי הרכב שלהם ברשימה של כלי הרכב שמעברם במחסום סוואחרת מותר.

התשתית העובדתית

הצדדים לעתירה

1. העותרים 1-3 הם תושבי קבע המתגוררים במובלעת סוואחרת אלשרקיה. מעברם של העותרים 1-3 במחסום סוואחרת ברכב נמנע באופן קבוע ובקשותיהם לרישום פרטי הרכב שלהם ברשימה של כלי הרכב שמעברם במחסום זה מותר נדחו.

2. **העותרת 4** היא עמותת הפועלת לקידום זכויות האדם של פלסטינים בשטחים הכבושים, לרבות ירושלים המזרחית. בין היתר, העותרת 4 מטפלת בהגבלות על חופש התנועה של פלסטינים בגדה המערבית ובירושלים המזרחית.

3. **המשיבה 1** היא הגוף המטפל בבקשות להתרת המעבר של תושבים במחסום סוואתרה ברכב.

4. **המשיב 2** הוא הגורם האחראי על ניהול המחסום.

עיקרי העובדות

5. מחסום סוואתרה הוא מחסום בגדר ההפרדה, המצוי בתוך שטח המוניציפלי של ירושלים. כשהוקמה גדר ההפרדה, המדינה החליטה שתואי הגדר באזור סוואתרה וג'בל אלמוכבר יעבור לא על גבולה של ירושלים, אלא בתוך שטח המוניציפלי של ירושלים. כתוצאה מכך, חלק מהכפר סוואתרה אלשרקיה שבשטח ירושלים, וכן שכונת אבו מעירה שבג'בל אלמוכבר בירושלים, נותרו בצדה ה"פלסטיני" של גדר ההפרדה ונתקו בכך משאר העיר ירושלים.

מפה של האזור מצורפת ומסומנת 1/ע.

6. במובלעת שנוצרה באזור סוואתרה אלשרקיה מתגוררים כיום כ-6,000 תושבים חמנחלים את חייהם בעיר ירושלים – בה הם עובדים, בה לומדים ילדיהם, בה הם מקבלים טיפול רפואי וכיו"ב. תושבי המובלעת נפגעו בצורה קשה ביותר מחקמה של גדר ההפרדה בין בתיהם לבין שאר העיר ירושלים. על רקע זה, במסגרת עתירה שהוגשה בעניין תואי הגדר באזור זה – בג"ץ 1073/04 **סלאמה נ' אלוף פיקוד מרכז** – המדינה הודיעה כי תושבי ישראל המתגוררים בשטח המוניציפלי של ירושלים, אך בצד ה"פלסטיני" של תואי הגדר באזור זה, יוכלו לעבור במחסום סוואתרה ברגל בכל שעות היממה וברכב במהלך שעות היום. בפועל נערכה רשימה של כ-1,300 תושבים שהורשו לעבור במחסום סוואתרה ברכב, והמעבר במחסום ברכב התאפשר בהתאם לרשימה זו. הרשימה עודכנה מעת לעת, והתרחבה עם הגדילה של האוכלוסייה, כך שעד לשנים האחרונות, רוב תושבי המובלעת – הן התושבים הוותיקים והן תושבים חדשים שעברו להתגורר במובלעת לאחר שנקבע החסדר האמור – הצליחו להירשם ברשימה ולעבור במחסום ברכב.

7. אולם, מזה מספר שנים, תושבים רבים נתקלים בקשיים בעדכון פרטי הרכב שלהם ברשימה האמורה. תושבים חדשים שעוברים להתגורר בסוואתרה אלשרקיה אינם מצליחים לחביא לחוספה של פרטי הרכב שלהם לרשימה, ותושבים שכלי הרכב שלהם כבר רשומים ברשימה אינם מצליחים לחביא להחלפת פרטי הרכב שלהם ברשימה, כאשר הם קונים רכב חדש. לא זו בלבד שחתושבים אינם מצליחים לחביא לכך שפרטי הרכב שלהם יעודכנו בפועל ברשימה, הם אף אינם מצליחים להגיע לגורם כלשהו שיטפל בפניותיהם בנושא וישיב להן.

8. בנוסף, ביום 20.8.2024 הופצה הודעה בקרב חתושבים, על פיה רשימת חתושבים הרשאים לעבור במחסום סוואתרה ברכב עודכנה וכעת יש במחסום רשימה חדשה. תושבים רבים פנו למחסום על מנת לבדוק אם שמותיהם עדיין מופיעים ברשימה, והתברר להם ששמותיהם חושמטו מהרשימה ומאז אין באפשרותם לעבור במחסום ברכב. חתושבים ביקשו לקבל העתק מהרשימה המעודכנת, או לחלופין שיימסר להם חיכן אפשר למצוא את הרשימה. אולם, חיילי חמג"ב שבמחסום לא מסרו לתושבים את הרשימה ולא אמרו להם כיצד אפשר לאתר אותה.

9. במהלך חקיץ של שנת 2024 נתלה שלט במחסום סוואתרה שעליו נרשמה כתובת דוא"ל לצורך שליחת פניות של תושבי קבע בנושא המעבר במחסום (Otefyan12@gmail.com). תושבים רבים פנו לכתובת זו, על מנת לברר מדוע חוסרו פרטי הרכב שלהם מהרשימה שבמחסום, על מנת לעדכן את פרטיהם של

כלי רכב חדשים ברשימה, או על מנת להוסיף את שמותיהם ואת פרטי הרכב שלהם לרשימה, במקרה של תושבים חדשים שעברו למובלעת, אך לא קיבלו כל מענה לפניוניהם.

צילום של חשלת שנתלה במחסום מצורף ומסומן 2/ע.

10. כפי שיפורט להלן, המוקד לחגנת הפרט פנה לכתובת זו בשם מספר תושבי קבע המתגוררים במובלעת סוואחרה אלשרקיייה שביקשו להוסיף את פרטי הרכב שלהם לרשימת כלי הרכב המורשים לעבור במחסום, או לעדכן את פרטי הרכב שלהם לאחר שהחליפו רכב. בתגובה התקבל מקבץ של החלטות זהות לחלוטין, על פיהן המבקש אינו זכאי לעבור במחסום סוואחרה, ואם יש לו נסיבות מיוחדות, עליו להציג אותן בפני "הוועדה לאישור חריגים", בצירוף מסמכים שיוכיחו את הנסיבות המצדיקות את "החריגה", ואם הנסיבות ימצאו מוצדקות, ישלח אליו זימון לוועדה.

11. בכל התשובות שחתקבלו, לא תובחר מדוע המבקש אינו זכאי לעבור במחסום, לשיטת המשיבים; מהו הכלל שממנו נדרש המבקש לבקש מהמשיבים להחריגו; האם קיימת אפשרות לחשיג על עצם ההחלטה כי המבקש אינו עומד בתנאי הכלל שעל פיו נקבעת הזכאות למעבר במחסום ברכב, או שניתן רק לבקש חריגה מהכלל; מהי "הוועדה לאישור חריגים" – מי חבר בוועדה זו ומהם נחלי העבודה שלה; האם יש צורך בפנייה יזומה של המבקש לוועדה זו או שהפנייה מועברת לוועדה על ידי מי שדחה את הבקשה; אם יש צורך בפנייה יזומה של המבקש לוועדה, מהם פרטי הקשר של הוועדה; וכיצד ניתן לפנות לוועדה ולהציג לה את הנסיבות והמסמכים הנדרשים (על פי החלטות הסירוב), בהינתן העובדה שהזימון לוועדה אמור להישלח רק לאחר הצגת הנסיבות והמסמכים ושפרטי הקשר של הוועדה לא נמסרו במסגרת החלטות הסירוב.

12. על כל פנים, המוקד לחגנת הפרט השיב לחלטות הסירוב, בצירוף מסמכים המוכיחים לתבנתו את זכאותם של העותרים לעבור במחסום סוואחרה ברכב, וביקש לקבל את פרטי הקשר של הוועדה האמורה, או שפניתיו יועברו לוועדה על ידי משמר הגבול. אולם, מאז לא אירע דבר – אף אחד מהתושבים לא הוזמן לדיון בוועדה ולא התקבלה כל התייחסות נוספת לפניו.

13. בהמשך אף נתלה במחסום שלט נוסף, שממנו עולה כי הוועדה האמורה מנוחלת על ידי אותו הגורם שקיבל את החלטות הסירוב, המפנות את המבקשים לוועדה לאישור חריגים, וכי כתובתה של הוועדה זהה לכתובת שממנה התקבלו החלטות הסירוב. שלט זה הגביר עוד יותר את אי הבהירות לגבי הפרוצדורה לטיפול בבקשות להסדרת המעבר במחסום סוואחרה ברכב.

14. מעבר לכך, מהעותרים נמסר כי בקרב תושבי המובלעת רווחת תחושה של תסכול כבד מאופן הניהול של הסדרי המעבר במחסום וכי מדובר בנושא בוער המעסיק את כלל התושבים. העותרים הדגישו כי לא מדובר בבעיה פרטנית, או בבעיה הנוגעת רק לתושבים חדשים, אלא מדובר בבעיה כללית ורחבת, שנוגעת באותה המידה לתושבים חדשים ולתושבים ותיקים, ששמותיהם נכללו ברשימה לאורך שנים רבות, ולפתע חוסרו מחרשימה ללא כל חסבר וללא סיבה נראית לעין. בנוסף לעצם החשמה של השמות של תושבים רבים מרשימת התושבים הרשאים לעבור במחסום ברכב, העותרים ציינו כי קיים תסכול רב בקרב התושבים גם מאופן הטיפול בפניות בנושא המעבר במחסום ברכב. העותרים מסרו כי פניותיהם של התושבים שאינם מיוצגים בנושא זה כמעט ואינן נענות כלל, כי לא ידוע להם על אף תושב שהוזמן לדיון בוועדה שהוזכרה על ידי המשיבים, וכי התחושה הכללית של התושבים היא שהפניות שלהם נשלחות לתוך "חור שחור".

15. אם כן, המצב נותר במידה רבה כפי שחיה בקיץ שעבר – תושבי קבע רבים המתגוררים במובלעת סוואחרה אלשרקיייה מנועים מלעבור במחסום ברכב; לא ברור לתושבים על סמך מה מושמטים שמותיהם של תושבים מרשימת כלי הרכב שמעברם במחסום מותר; ולא קיים מתווה ברור, שקוף

ויעיל לטיפול בבקשות של התושבים לחוספת פרטי הרכב שלהם לרשימה של כלי הרכב שמעברם במחסום מותר, לעדכון פרטי הרכב של התושבים ברשימות ולתקיפה של החלטות על הסרה של אנשים מרשימת התושבים הזכאים לעבור במחסום ברכב.

ענייני הם של העותרים הפרטניים

העותרת 1

16. העותרת 1, ילידת שנת 1986, היא תושבת קבע. היא גרושה ואם לארבעה ילדים תושבי קבע ועובדת כמורה בבית ספר באום טובא שבירושלים. העותרת 1 מתגוררת בסוואחרה אלשרקיה מאז שנת 2006. לפני כשש שנים היא עברה דירה בתוך סוואחרה אלשרקיה, לדירה שבבעלותה, ושם היא מתגוררת עד היום, עם ילדיה.

העתקים ממסמכי מרכז חיים של העותרת 1 מצורפים ומסומנים ע/3.

17. העותרת 1 חיתה בעלת רכב פרטי מדגם טויוטה במשך כעשרים שנה. פרטי הרכב הזה הופיעו ברשימות שבמחסום סוואחרה, והעותרת 1 נהגה לעבור במחסום עם הרכב הזה ללא בעיות. בחודש דצמבר 2023 העותרת 1 מכרה את אותו הרכב וקנתה רכב חדש, מסוג מיצובישי.

18. העותרת 1 התקשרה למת"ק בית אל ביום 7.1.2024 על מנת לנסות לעדכן את פרטי הרכב החדש שלה ברשימות שבמחסום. ניתנה לה כתובת דוא"ל לצורך שליחת פנייה בעניין ונאמר לה אלו מסמכים עליה לצרף לפנייה, ונמסר לה כי החלטה בעניין תתקבל בתוך שבוע ממועד קבלת הפנייה. עוד באותו היום (7.1.2024) העותרת 1 שלחה פנייה לכתובת הדוא"ל שניתנה לה וצירפה לפנייתה את המסמכים שנדרשו ממנה (צילום תעודת זהות, רישיון רכב, רישיון נהיגה, תעודת ביטוח רכב ואישור העברת בעלות על הרכב הקודם). לאחר מכן היא התקשרה שוב ושוב על מנת לברר אם התקבלה החלטה בבקשתה, אך בכל פעם נאמר לה שבקשתה עדיין בטיפול. כשלושה חודשים לאחר שליחת הפנייה, ביום 8.4.2024, נשלחה לעותרת 1 הודעת דוא"ל מחמינחל האזרחי שבה נכתב "לפנות לעיריית ירושלים".

העתקים מהפנייה של העותרת 1 מיום 7.1.2024 ומהמסמכים שצורפו לפנייה מצורפים ומסומנים ע/4;

העתק מהודעת הדוא"ל של המינחל האזרחי מיום 8.4.2024 מצורף ומסומן ע/5.

19. בהתאם לחנחיה שקיבלה מהמינחל האזרחי, העותרת 1 חלכה לעיריית ירושלים ועברה בכל אחת מהמחלקות שבעירייה וביקשה סיוע בעדכון פרטי הרכב שלה ברשימות שבמחסום. אולם, בכל מחלקה ומחלקה נאמר לעותרת 1 שהעניין אינו מצוי בתחום הטיפול של המחלקה ושחנשא כלל אינו מוכר למחלקה. לבסוף, פקיד אחד בעירייה אמר לעותרת 1 שבעבר חיתה בעירייה פקידה בשם סבטלנה שריכזה את הפניות בנושא זה וטיפלה בהן, אך למיטב ידיעתו, היא הפסיקה לטפל בנושא כשנתיים קודם לכן. הפקיד נתן לעותרת 1 את מספר הטלפון של הפקידה סבטלנה, והעותרת 1 התקשרה אליה, והפקידה הודיעה לה כי היא אינה מטפלת בפניות האלה יותר. היא לא חפנתה את העותרת 1 לגורם חלופי כלשהו.

20. העותרת 1 חמשיכה לנסות מדי פעם לעבור במחסום עם הרכב החדש שלה, אבל בכל הניסיונות שלה החיילים במחסום אמרו לה שהרכב שלה אינו מעודכן ברשימה שבידיהם ושעל שמה מופיע רכב אחר – הרכב שהיא מכירה. העותרת 1 חסבירה לחיילים במחסום שהרכב האמור אינו בבעלותה מזה חודשים וחדגישה שחשוב שהם יעדכנו את הרשימות שלהם. היא שאלה את אחד החיילים במחסום באיזה אופן מתקבלות אצלו חרשימות המעודכנות, והוא השיב שהן מתקבלות מחמת"ק בדוא"ל. העותרת 1 ביקשה לקבל את כתובת הדוא"ל שממנה מתקבלות הרשימות, אך החייל השיב כי הוא אינו יכול למסור לעותרת 1 את כתובת הדוא"ל.

21. העותרת 1 נפלה לייאוש מכך שחיא נאלצה לעשות מאמצים רבים כל כך, במשך זמן רב כל כך, רק על מנת לברר למי עליה לפנות על מנת לעדכן את פרטי הרכב שלה ברשימות, ועל אף כל מאמציה, היא לא הצליחה אפילו לחגיע לגורם שיטפל בפנייתה. בחודש יוני 2024 היא פנתה למוקד להגנת הפרט לקבלת סיוע.

22. המוקד להגנת הפרט פנה לרמת"ק עוטף ירושלים ולמוקד פניות הציבור במינהל האזרחי ביום 13.6.2024 בבקשה לעדכן פרטי הרכב של העותרת 1 ברשימות שבמחסום.

העתק הפנייה של המוקד להגנת הפרט מיום 13.6.2024 מצורף ומסומן ע/6.

23. באותו היום (13.6.2024) התקבלה הודעת דוא"ל מחמינהל האזרחי, בה נכתב: "חמינהל האזרחי אינו עוסק בישראלים חמוניינים להירשם לסוואחרה, יש לפנות לעיריית ירושלים בנושא זה".

העתק מחודעת הדוא"ל של המינהל האזרחי מיום 13.6.2024 מצורף ומסומן ע/7.

24. עובדת המוקד להגנת הפרט, גבי עירית עשת, פנתה לגורמים שונים על מנת לאתר את מספר חטלפון של עובדת העירייה שטיפלה בעבר בחעברת הפניות בנושא הרשימות שבמחסום סוואחרה למשמר הגבול, גבי סבטלנה פינסון. גבי עשת התקשרה לגבי פינסון ביום 20.6.2024, וגבי פינסון אמרה כי היא מכירה את חנושא של רשימות כלי הרכב המורשים לעבור במחסום סוואחרה, וכי כיום אין אף גורם שמטפל בנושא. גבי פינסון הוסיפה שאמורה להתקיים ישיבה בנושא בהשתתפות נציגים מעיריית ירושלים, מחמינהל האזרחי וממשרד הפנים, אך הישיבה נדחתה פעמיים וטרם נקבע לה מועד חדש. גבי פינסון חפנתה את גבי עשת ליועץ המשפטי של העירייה.

25. על כן, המוקד להגנת הפרט פנה ליועץ המשפטי של עיריית ירושלים, עו"ד דני ליבמן, ביום 20.6.2024, בבקשה לטיפול בעדכון פרטי הרכב של העותרת 1 ברשימות שבמחסום סוואחרה.

העתק הפנייה של המוקד להגנת הפרט מיום 20.6.2024 מצורף ומסומן ע/8.

26. ביום 24.6.2024 התקבלה מעו"ד ליבמן התשובה הבאה:

עיריית ירושלים אינה מנהלת את מעבר מחסום סוואחרה ואת רישום כלי הרכב בעלי היתר למעבר, כמפורט במכתבי המצורף מיום 15.5.23 לפונה אחר. כך גם חובע בפגישה בה השתתפתי במת"ק העוטף בחודש פברואר.

ב-14.7.24 מתוכננת להתקיים פגישת המשך במת"ק העוטף, ובה אעלה את סוגיית פנייתך.

מכל מקום מובהר בשם העירייה, כי בעניינה המסוים של הגבי [REDACTED] אבו חסין, שמבקשת אך לשנות את מספר הרישום של כלי הרכב שלה שברשימת החיתרים אצל מפעילי המחסום עקב החלפת רכב, חרי אין לעיריית התנגדות לשינוי המבוקש (החדגשות במקור).

להודעתו של עו"ד ליבמן צורף מכתב נוסף שלו, מיום 15.5.2023, בו נכתב כך:

מעבר סוואחרה במכשול חבטחוני ("גדר ההפרדה")... מנוחל על-ידי מנחל תאום וקישור (מת"ק) עוטף ירושלים של המינהל האזרחי איו"ש.

עיריית ירושלים אינה מנהלת את המעבר ואת רשימת התושבים הרשאים לעבור לצידו המערבי של המחסום, ברגל או ברכב. אין לעירייה סמכות או אחריות לקביעת מדיניות ונהלים לפעולת המחסום, לרבות למתן אישורים למעבר בו...

אכן בעבר העירייה, באמצעות הרובע העירוני במינהל תפעול, סייעה לרשויות האחראיות בטיפול בבקשות להיתרי מעבר בחיבטים אזרחיים שונים והואיל ומדובר באוכלוסייה ישראלית, ולשם קבלת החלטה על-ידי הרשויות המנהלות את המעבר כנ"ל בשאלה האם המבקש תושב ישראל הינו תושב סוואחרה.

נוכת הגידול באוכלוסייה והשינויים באופייה, חרי זה כשנה העירייה ומינהלת הרובע העירוני אינם קובעים או מאשרים תושבות בסוואחרה עבור רשימת תושבי

סוואחרה חמוכרים וחרשאים לעבור במעבר, ואינם מטפלים עוד בבקשות בסוגייה...

העתק מתשובתו של עו"ד ליבמן מיום 24.6.2024 מצורף ומסומן ע/9.

27. על כן, עובדת חמוקד להגנת הפרט, גבי עירית עשת, התקשרה למפקד מג"ב עוטרף ירושלים ביום 8.7.2024. לאחר מכן התקשר אליה בחזרה מר עמרי צפירי, שהציג את עצמו כמפקד מחסום סוואחרה. עובדת חמוקד להגנת הפרט חסבירה למפקד מחסום סוואחרה אודות הבעיה של העותרת 1 וחוא ביקש ממנה לשלוח אליו בוטסאפ את פרטיה של העותרת 1, את צילום תעודת הזהות שלה, את מספר חרכב חישן שלה, לצורך חסרתו מהרשימה, ואת רישיון חרכב החדש שהיא מבקשת שיעודכן ברשימה. הוא אמר שהוא יעביר את הבקשה שתישלח אליו אל הגורם הרלוונטי. עובדת חמוקד להגנת הפרט שלחה את המסמכים האמורים למפקד המחסום באותו חיום (8.7.2024). ביום 15.7.2024 היא פנתה אליו שוב על מנת להתעדכן במצב חטיפול בבקשה.

צילומי מסך מחתכתבות של גבי עשת עם מפקד המחסום מצורפים ומסומנים ע/10.

28. במקביל, עובדת חמוקד להגנת הפרט שבה ופנתה לעו"ד ליבמן באותו חיום (15.7.2024) על מנת לברר אם התקיימה חפגישת במת"ק עוטרף ירושלים ועל מנת לקבל עדכון לגבי סטטוס חטיפול בבקשתה של העותרת 1. עו"ד ליבמן חשיב באותו חיום (15.7.2024) כך:

אתמול 14.7.24 חתקיים במצודת אדומים דיון בנושא נוהל רישום מעבר סוואחרה אצל ממ"ר עוטרף ירושלים במשמר הגבול, תנ"צ עמרם נידם. חשתתפו גם נציגי מת"ק ומבצעים עוטרף ונציגי עיריית ירושלים, ויועצים משפטיים של מג"ב, צה"ל וחמשטרה.

חוסכם בפגישת כי עיריית ירושלים אינה אחראית על רישום האנשים למעבר בשער סוואחרה, אלא אחראית לנושאים חקשורים לרווחת התושב בלבד, ללא קשר למקום מעברו.

סיפרתי בפגישת על פנייתכם אלינו, שנוגעת לדברייך אך לשינוי מספר רכב שכבר רשום במעבר, ומסרתי חעתק ממכתבך מיום 20.6.24 לתנ"צ עמרם נידם לבקשתו.

בפגישת תואר כי בחודשים האחרונים בוצע מיפוי של חבתים הרלבנטיים לחחלטת בג"ץ לגבי חקמת חמעבר, וכי חחל מ-21.7.24, יוצב במעבר שילוט ויחולקו חודעות חמבחרים, כי אישורי מעבר יבוצעו לפי חמיפוי שבוצע וחחלטת בג"ץ.

על-כן אני מציע כי הגברת נעמה אבו חסין תפנה בעניינה בעוד מספר ימים לגורמי חמת"ק עם חמענה שלי כאן.

העתק מתשובתו של עו"ד ליבמן מיום 15.7.2024 מצורף ומסומן ע/11.

29. על כן, חמוקד להגנת הפרט פנה ביום 24.7.2024 למפקד מרחב עוטרף ירושלים במשמר הגבול ולמפקד מחסום סוואחרה וביקש כי פרטי חרכב של העותרת 1 יעודכנו לאלתר ברשימות הרלוונטיות, על מנת שהעותרת 1 תוכל לעבור במחסום סוואחרה במכוניתה.

חעתק חפנייה של חמוקד להגנת הפרט מיום 24.7.2024 מצורף ומסומן ע/12.

30. העותרת 1 עברה במחסום סוואחרה ברגל ביום 28.7.2024 ושאלה את החיילים במחסום אם פרטי חרכב שלה עוזכנו ברשימות שבידיהם, וחם חשיבו בשלילה.

31. חמוקד להגנת הפרט שלח תזכורת נוספת בעניין ביום 31.7.2024.

חעתק חתזכורת מיום 31.7.2024 מצורף ומסומן ע/13.

32. באותו חערב חתקבלח חודעת ווטסאפ ממפקד מרחב עוטרף ירושלים במשמר הגבול, בח נכתב כך:

חבחורה קיבלח אישור לעבור עם חרכב חחדש.

במידה ותיווצר בעיה במעבר נא ליצור קשר במקום ונטפל בהתאם.
צילום מסך מהחודעה של מפקד מרחב עוטף ירושלים במשמר הגבול מיום 31.7.2024 מצורף ומסומן
ע/14.

33. העותרת 1 הגיעה למחסום באותו היום ברגל, וחייל מג"ב שהיה במחסום ערך בדיקה ואמר לעותרת 1 שחלקב ערכון לגביה בווטסאפ על פיו היא רשאית לעבור במחסום עם רכבה החדש. החייל אמר לעותרת 1 שהדבר יעודכן במערכת של החיילים בעוד כשבוע.

34. העותרת 1 הצליחה לעבור במחסום ברכבה מספר פעמים ללא בעיות, אך ביום 5.8.2024 היא הגיעה למחסום בסביבות השעה 7:50 וחייילים סירבו לאפשר לה לעבור במחסום, בטענה שהרכב שלה אינו רשום במערכת שבידי החיילים. עובדת המוקד להגנת הפרט פנתה למפקד המחסום בעניין, ובשעה 8:30 התאפשר לעותרת 1 לעבור במחסום, כארבעים דקות לאחר תגעתה למקום.

35. ביום 6.8.2024 בשעות חבוקר העותרת 1 חבתינה בשלט שהוצב במחסום, בו נכתב: "מעבר סוואחרה חוא מעבר עבור רשימה סגורה של אוכלוסיות בהתאם לחליכים המשפטיים בעניינם – בג"ץ 1703/04 ובג"ץ 7521/07. החל מיום 4.9.2024 לא יורשו לעבור אנשים שלא נמנים על אוכלוסיות אלו. מתזיק תיזו כחולח המבקש להשיג על החלטה זו, יגיש בקשה למייל Otefyam12@gmail.com. מתזיק תיזו ירוקה המבקש להשיג על החלטה זו, יגיש בקשה למייל Mnz@mgar.co.il" (ראו ע/2). במחסום גם חולקו מודעות שבחן נכתב אותו הטקסט. אולם, לא פורסמה רשימת התושבים שמעברם במחסום אושר, כך שהתושבים אינם יכולים לדעת אם הם נכללו ברשימת התושבים הזכאים לעבור במחסום או לא, אלא רק מה נאמר להם בעל פה על ידי החיילים במחסום.

העתק החודעה שחולקה במחסום מצורף ומסומן ע/15.

36. כעבור יומיים, ביום 8.8.2024, העותרת 1 הגיעה למחסום בסביבות השעה 7:00 והחיילים סירבו לאפשר לה לעבור במחסום, בטענה שפרטיה אינם מופיעים במערכת. העותרת 1 חזרה למחסום בשעה 13:00, והחיילים שוב סירבו לאפשר לה לעבור במחסום, ומעברה התאפשר רק כעבור 25 דקות ולאחר פנייה של עובד המוקד להגנת הפרט למפקד המחסום.

37. לאחר מכן, מיום 11.8.2024 ועד ליום 14.8.2024, העותרת 1 עברה במחסום בכל יום, אך מספר פעמים נאמר לה בתחילה שפרטיה אינם מופיעים ברשימה. העותרת 1 נאלצה לחסביר לחייל או לחיילת שבקשתה לעדכון פרטי חרכב שלה אושרה, ושפרטיה מופיעים בקבוצת הווטסאפ של החיילים מהמחסום. רק אם החיילים היו משתכנעים מחסבריה של העותרת 1, הם היו עורכים בדיקה בקבוצת הווטסאפ שלהם ואז מאפשרים לה לעבור במחסום.

38. העותרת 1 שחתה בחו"ל מיום 15.8.2024 עד ליום 22.8.2024. לאחר מכן החיילים הפסיקו לאפשר לה לעבור במחסום, בטענה שהיא אינה רשומה ברשימות שבמחסום. מעבר לכך, העותרת 1 ציינה בתקופה זו שהמצב במחסום חוא כאוטי ושהרושם שנוצר מהתנהלותם של החיילים חוא שכל חייל מחליט בעצמו כיצד לנהוג.

39. ביום 2.9.2024 תחחילה שנת הלימודים (כאמור, העותרת 1 היא מורה בבית ספר בירושלים). העותרת 1 הגיעה למחסום ובמקום שרר אי סדר רב והיה תור ארוך. החיילים במחסום סירבו לאפשר לתושבים לעבור במחסום, בטענה שהרשימות של התושבים עודכנו. כשהגיע תורה של העותרת 1 לעבור במחסום, החייל אמר לה ששמה אינו מופיע ברשימה.

40. מעברה של העותרת 1 במחסום נמנע גם בימים 5.9.2024, 7.9.2024 ו-8.9.2024. העותרת 1 ניסתה לעבור במחסום עוד מספר פעמים מאז ועד למחצית הראשונה של חודש אוקטובר 2024, אך בכל הפעמים מעברה נמנע והחיילים אמרו לה שפרטיה אינם מופיעים ברשימה.

41. ביום 30.10.2024 העותרת 1 שלחה הודעת דוא"ל לכתובת שצוינה במו"צות שחולקו במחסום. בחודעה נכתב: "שלום רב אני [REDACTED] אבו חסין... אני עוברת במחסום אסוואחרה במזרח ירושלים כל יום עם רכבי תטוויטא קורולה שמספר [REDACTED] ונאלצתי לחלף רכב שמספר [REDACTED] החלפתי מאחר וחישן התחיל לעשות בעיות. אני מבקשת לזרז את תהליך רישום הרכב החדש...". בתגובה לפניית של העותרת 1 נכתב: "יש לחגיש בקשה בצירוף צילום תעודת זהות". העותרת 1 שלחה את צילום תעודת הזהות שלה באותו היום.

העתק מחתכתבות הדוא"ל שניחלה העותרת 1 מצורף ומסומן ע/16.

42. העותרת 1 חגיעה למחסום ברכבה ביום 6.11.2024. בתחילה החיילת במחסום סירבה לאפשר לה לעבור, בטענה ששמה אינו מופיע ברשימות שבידיה. העותרת 1 הבחירה כי אושר המעבר שלה ברכב וביקשה מהחיילת לבדוק את העניין בקבוצת הוואטסאפ של המחסום, אך החיילת סירבה. העותרת 1 הוסיפה להתעקש ולבסוף החיילת איפשרה לה לעבור במחסום ברכבה.

43. ביום 1.12.2024 נשלח לעותרת 1 מכתב שבו נכתב כך:

בקשתך שבדון נבחנה על ידינו.

חריני להביא לידיעתך כי על פי הרישומים שבידנו ולאור תיקופם בשטח, אינך זכאי לעבור במעבר זה, החל מתאריך 01/01/25 לא תוכל לעבור במעבר סוואחרה.

ככל שיש לך נסיבות מיוחדות חמצדיקות חחרגתך, הנך מתבקש להציג אותן בפני הוועדה לאישור חריגים.

לתשומת ליבך עליך להצטייד מבעוד מועד בכל האישורים והחומרים הנדרשים, לחוכחת הנסיבות חמצדיקות את חחרגתך.

במידה ונמצא נסיבות אלו מוצדקות, זימון מסודר לוועדה יישלח אליך לכתובת זו.

העתק המכתב מיום 1.12.2024 מצורף ומסומן ע/17.

44. המוקד לחגנת הפרט השיב למכתב זה ביום 15.12.2024 וכתב כך:

גב' [REDACTED] אבו חסין חינה תושבת ירושלים חמתגורת מעבר לגדר החפרדה ולכן היא זכאית לעבור במכונתה חפרטית במעבר סוואחרה א-שרקיה. נציין כי שמה של גב' אבו חסין מופיע ברשימה שכונסה על ידכם ושנמצאת ברשות החיילים במחסום, בהתאם לפס"ד בעתירה לבג"ץ 1073/04.

ביום 24.7.2024 פנינו אליכם בעניינה... בבקשה שתעזכנו את פרטי מכונתה, מאחר והיא רכשה מכונת חדשה...

בהתאם להודעתכם מיום 2.12.2024, ובמידת הצורך, בבקשה העבירו את פנייתנו בנוגע לעניינה של גב' אבו חסין, אל הוועדה הרלוונטית.

העתק חתשובה של המוקד לחגנת הפרט מיום 15.12.2024 מצורף ומסומן ע/18.

45. המוקד לחגנת הפרט שב ופנה למשמר הגבול ביום 5.1.2025 וביקש לקבל חחלטה מנומקת בבקשתה של העותרת 1.

העתק חפנייה בעניינה של העותרת 1 מיום 5.1.2025 מצורף ומסומן ע/19.

46. העותרת 1 חורה וניסתה לעבור במחסום ברכבה בימים 11.1.2025 ו-12.1.2025, אך שוב נמנע מעברה ונאמר לה שהרכב שלה אינו מופיע ברשימה.

47. לאחר מכן העותרת 1 חמשיכה לנסות לעבור במחסום מעת לעת, אך ללא הצלחה. היא ניסתה לעבור במחסום ביום 3.4.2025 ונאמר לה שוב ששמה אינו מופיע ברשימה.

48. עד כה לא התקבלה כל החלטה מאת הוועדה שהוזכרה במכתב מיום 1.12.2024 ולא התקבל זימון לדיון בעניינה של העותרת 1 בוועדה זו.

49. העותרת 1 הסבירה שבהיעדר אפשרות לעבור במחסום סוואחרה ברכב, היא נאלצת לנסוע בדרך חלופית וארוכה בהרבה. ישנן שתי דרכים חלופיות אפשריות – אחת מצפון לירושלים ואחת מדרום לירושלים. בדרך הצפונית, העותרת 1 צריכה לעבור דרך אלעיזריה ולאחר מכן לעבור במחסום אלזעיים, ובדרך הדרומית העותרת 1 צריכה לעבור בשני מחסומים – מחסום הקונטיינר ומחסום מזמוריית. מאז שפרצה המלחמה הנוכחית, לעתים מוצבים גם מחסומים נידים בדרך, בנוסף למחסומים חקבועים. שתי הדרכים האמורות הן פקוקות מאוד וכרוכות בהמתנה ארוכה לבידוק איטי במחסומים, ובנוסף, המחסומים שבדרכים האלה נסגרים לפעמים באופן פתאומי. מהעותרת 1 נמסר כי הנסיעה מביתה למקום העבודה שלה בדרכים החלופיות אורכת בין שתיים לשלוש שעות, ובנוסף היא כרוכה במתיחות רבה ובחוסר ודאות. לעומת זאת, הנסיעה מביתה של העותרת 1 למקום העבודה שלה דרך מחסום סוואחרה אורכת כעשרים דקות בלבד.

50. מעבר לכך, לעותרת 1 יש ילדים תאומים בני שש שלומדים בגן פרטי בסוואחרה אלשרקיייה. יום הלימודים של הילדים מסתיים בשעה 13:30. אולם, בשל הדרך הארוכה שהעותרת 1 נאלצת לעבור כדי להגיע הביתה מעבודתה, בהיעדר אפשרות לעבור במחסום סוואחרה, היא אינה יכולה להגיע הביתה אלא שעות רבות אחרי שמסתיים יום הלימודים של ילדיה, והיא נאלצת תמיד למצוא סידור חלופי לילדים הצעירים.

51. כמו כן, הנסיעה בדרכים החלופיות מייקרת את הוצאות הדלק של העותרת 1. כשהתאפשר לעותרת 1 לנסוע דרך מחסום סוואחרה, רכישתה של דלק בעלות של 360 ש"ח הספיקה לה לעשרה ימים. מאז שנמנע מעברה של העותרת 1 במחסום סוואחרה, רכישתה של דלק באותו חסכום מספיקה לה לשלושה או ארבעה ימים בלבד.

52. יובהר כי לעותרת 1 וליתר התושבים במצבה גם אין אפשרות להשאיר את כלי הרכב שלהם בצדה ה"ישראלי" של גדר ההפרדה ולעבור את המחסום ברגל, וזאת מכמה סיבות. ראשית, התושבים זקוקים לכלי הרכב שלהם גם לצורך סידורים בצדה ה"פלסטיני" של גדר ההפרדה. שנית, אין מקום בטוח ומסודר שבו ניתן להשאיר את הרכב לאורך כל הלילה מעבר למחסום וקיים חשש שחרכב ייגנב אם הוא יושאר שם. שלישית, קורה לעתים קרובות שהמחסום לא נפתח למשך מספר שעות או אפילו ליום שלם, כך שהשארית הרכב בצדו ה"ישראלי" של המחסום עלולה לחותיר את התושבים ללא כל גישה לרכב. רביעית, מזה כחודש המעבר במחסום סוואחרה נעשה על פי רשימות חדשות, שלתושבים אין גישה אליהן, וכעת העותרים ומאות תושבים נוספים אינם יכולים לעבור במחסום גם באופן רגלי, כך שהשארית הרכב בצדו ה"ישראלי" של המחסום כלל אינה אפשרית עבורם.

העותר 2 והעותר 3

53. העותר 2, יליד שנת 1994, הוא תושב קבע. הוא נשוי ואב לשני ילדים, שגם הם תושבי קבע. עם נישואיו של העותר 2, הוא התגורר בתחילה במחנה הפליטים שועפאט, יחד עם אשתו. בשנת 2021 העותר 2 ובני משפחתו עברו להתגורר בסוואחרה אלשרקיייה ושם הם מתגוררים עד היום. הדירה שלהם מצויה במרחק של כמאה מטרים ממחסום סוואחרה. ילדיו של העותר 2 לומדים בבתי ספר בגיבל אלמוכבר שבירושלים.

העתקים ממסמכי מרכז חיים של העותר 2 מצורפים ומסומנים ע/20.

54. מאז שהמשפחה עברה להתגורר בסוואחרה אלשרקיה בשנת 2021, העותר 2 ניסה פעמים רבות להביא לכך שפרטי הרכב שלו יירשמו ברשימה של כלי הרכב שמעברם במחסום סוואחרה מותר. אולם, לא זו בלבד שניסיונותיו לא צלחו, אלא החיילים במחסום אפילו לא נעתרו לבקשותיו של העותר 2 לקבל כתובת שאליה הוא יוכל לפנות בבקשה לחוספת פרטי הרכב שלו לרשימה.

55. העותר 2 עובד בראשון לציון. העותר 2 חסביר שאילו היה מתאפשר לו לעבור במחסום סוואחרה ברכב, הוא היה יכול לצאת מביתו בסביבות השעה 6:00 על מנת להגיע למקום העבודה שלו בשעה 7:00. אולם, בהיעדר אפשרות לעבור במחסום סוואחרה ברכב, העותר 2 נאלץ לנסוע בדרך חלופית וארוכה בחרבה, דרך מחסום אלזעים, ובדרך הזאת הנסיעה שלו לעבודה אורכת כשעתיים וחצי והוא נאלץ לצאת מביתו לפנות בוקר. בכיוון ההפוך, בדרך חזרה לירושלים, מוצבים לעתים קרובות מחסומים נידים, מה שמאריך עוד את משך הנסיעה.

56. בנוסף, הנסיעה בדרך העוקפת היא יקרה יותר באופן משמעותי מאשר הנסיעה דרך מחסום סוואחרה. הוצאות הדלק של העותר 2 עומדות כיום על כ-1,600 ש"ח בחודש. העותר 2 מעריך שאם היה מתאפשר לו לנסוע למקום העבודה שלו דרך מחסום סוואחרה, הוצאות הדלק שלו היו עומדות על כאלף ש"ח בחודש וחלק ניכר מההוצאות שלו היה נחסך. כמו כן, בשל מניעת המעבר של העותר 2 במחסום סוואחרה ברכב, אין לו אפשרות להסיע את ילדיו לבית הספר שבג'בל אלמוכבר. כדי להגיע לבית הספר, הילדים עוברים את מחסום סוואחרה ברגל ונוסעים במונית מעברו השני של המחסום אל בית הספר. העלות של החסעה של הילדים לבית הספר במוניות עומדת על 900 ש"ח בחודש. כלומר, מניעת המעבר של העותר 2 במחסום סוואחרה ברכב גורמת לו להוצאות כספיות כבדות ביותר, על בסיס קבוע.

57. העותר 3, יליד שנת 1995, הוא תושב קבע. הוא נשוי לתושבת קבע ואב לשני ילדים תושבי קבע. בתו של העותר 3, [REDACTED], ילידת 28.9.2023, סובלת מבעיית לב ומטופלת בבית החולים שיבא.

העתק ממסמך רפואי בעניין בתו של העותר 3 מצורף ומסומן ע/21.

58. מזה כשש שנים, העותר 3 ואשתו מתגוררים בדירה בבעלותם בסוואחרה אלשרקיה, במרחק של כ-500 מטרים ממחסום סוואחרה. מאז שהמשפחה עברה להתגורר בסוואחרה אלשרקיה, העותר 3 רכש שני כלי רכב. הוא ניסה להוסיף את פרטיו של אחד מכלי הרכב לרשימת הרכבים שמעברם במחסום סוואחרה מותר, אך ללא הצלחה. העותר 3 פנה למינהל האזרחי בבית אל לשם כך, אך המינהל האזרחי הפנה אותו לעיריית ירושלים. אולם, כאשר העותר 3 פנה לעיריית ירושלים, העירייה הפנתה אותו בחזרה למינהל האזרחי.

העתקים ממסמכי מרכז חיים של העותר 3 מצורפים ומסומנים ע/22.

59. מהעותר 3 נמסר כי בהיעדר אפשרות לעבור במחסום סוואחרה ברכב, הוא נאלץ לנסוע בדרכים החלופיות הארוכות שתיארה העותרת 1, שבהן גם מוצבים מחסומים שהמעבר בהם הוא קשה ומסורבל. העותר 3 ציין כי הנסיעה בדרכים החלופיות אורכת כשלוש שעות בסך הכל, בעוד שדרך מחסום סוואחרה, העותר 3 יוכל לחצות את גדר התפרדח ולהגיע ליעדו בתוך רבע שעה בלבד.

60. ביום 17.11.2024 חמוקד להגנת הפרט שלח פניות פרטניות בעניינם של העותרים 2 ו-3 לכתובת הדוא"ל שנרשמה על השלט שבמחסום סוואחרה (Otefyam12@gmail.com). בפניות התבקש משמר הגבול לאפשר לעותרים 2 ו-3 לעבור במחסום סוואחרה במכוניותיהם ולהוסיף את פרטי המכוניות שלהם לרשימות שבידי החיילים שבמחסום. בפנייה שנשלחה בעניינו של העותר 3 צוין כי בתו התינוקת זקוקה למעקב רפואי תכוף בבית החולים שיבא, בשל בעיית לב ממנה היא סובלת, ושלכן יש חשיבות יתירה לאישור הבקשה להתרת מעברו במחסום ברכב.

העתקי הפניות מיום 17.11.2024 מצורפים ומסומנים ע/23.

61. ביום 1.12.2024 התקבלו תשובות זכות לשתי הפניות, חתומות על ידי תת-ניצב עמרם נידם, "מ' מג"ב עוטף ירושלים". בתשובות נכתב כך:

בקשתך שבנדון נבחנה על ידינו.

הריני להביא לידיעתך כי על פי חרישומים שבידנו ולאור תיקופם בשטח, אינך זכאי לעבור במעבר זה, החל מתאריך 01/01/25 לא תוכל לעבור במעבר סוואחרה.

ככל שיש לך נסיבות מיוחדות המצדיקות החרגתך, חנך מתבקש להציג אותן בפני הוועדה לאישור חריגים.

לתשומת ליבך עליך להצטייד מבעוד מועד בכל האישורים והחומרים הנדרשים, להוכחת הנסיבות המצדיקות את החרגתך.

במידה ונמצא נסיבות אלו מוצדקות, זימון מסודר לוועדה ישלח אליך לכתובת זו.

העתקים משתי התשובות שחתקבלו ביום 1.12.2024 מצורפים ומסומנים ע/24.

62. כאמור לעיל, מכתב שתוכנו זהה נשלח גם לעותרת 1, וזאת לאחר שנמסר כי מעברה ברכבה חודש אושר.

63. לא ברור מהחלטות הסירוב שחתקבלו מדוע נקבע כי העותרים אינם זכאים לעבור במחסום; מהו הכלל שממנו נדרשים העותרים לבקש את החרגתם; האם אין באפשרותם של העותרים לטעון כי בעניינם חל הכלל עצמו, ולא כי יש להחריג אותם מהכלל; מחי "הוועדה לאישור חריגים" וכיצד ניתן לפנות אליה; וכיצד יידונו הטענות והמסמכים שהעותרים נדרשים להציג לוועדה לצורך קבלת החלטתה על תזמנתם לדיון בוועדת, בחינתן העובדה שלא נמסרו פרטי הקשר של הוועדה, ושלאורה הוועדה אמורה לבחון את הנסיבות לפני קביעת הדיון, ולא במהלך הדיון או לאחריו. כמו כן, תפרוצדורה המצטיירת מהחלטות הסירוב היא תמוחה ביותר – לכאורה הוועדה אמורה להחליט אם נסיבותיו של חמבקש הן מוצדקות או לא לפני שנקבע דיון בוועדה ולפני שהנסיבות מוצגות לוועדה על ידי חמבקש.

64. על כל פנים, חמוקד להגנת הפרט השיב לתשובות שחתקבלו בעניינם של העותרים 2 ו-3 ביום 10.12.2024. בתשובותיו ציין חמוקד להגנת הפרט כי העותרים 2 ו-3 הם תושבי ירושלים המתגוררים מעבר לגדר ההפרדה ולכן הם זכאים לעבור במחסום סוואחרה במכוניותיהם. באשר לעותר 3, חמוקד להגנת הפרט הזכיר פעם נוספת את מצבה הרפואי של בתו ואת הצורך להביאה לטיפולים רפואיים באופן נדיר. בנוסף, חמוקד להגנת הפרט ביקש שיימסרו לו פרטי הקשר של הוועדה שהוזכרה במכתבי הסירוב, ולחלופין, שמשמר הגבול יעביר את הבקשות לוועדה זו בעצמו.

העתקי התשובות של חמוקד להגנת הפרט מיום 10.12.2024 מצורפים ומסומנים ע/25.

65. מהעותרים נמסר כי ביום 9.12.2024 נתלה שלט חדש במחסום ובו נכתב בערבית כך:

מעבר אלסוואחרה הוא מעבר לתושבים שרשומים ברשימה חסגורה בהתאם לחליכים המשפטיים – עתירות בג"ץ 703/04 ו-752/07.

החל מתאריך 01.01.2025, לא יורשה מעבר לאף אחד שאיננו רשום ברשימה הזו.

על בעלי תעודות הזחות הכחולות שמעוניינים בחגשת השגח על החחלטת להגיש בקשה לדוא"ל otefyam12@gmail.com.

על בעלי תעודות הזחות הירוקות שמעוניינים בחגשת חשגח על החחלטת להגיש בקשה לדוא"ל mnz@mgar.co.il.

העיון בכל הבקשות יעשה על ידי ועדת האישור שיושב הראש שלה הוא מפקד אזור עוטף ירושלים במג"ב.

הוועדה תקיים את חשיבה הראשונה שלה ביום 17.12.2024, בין השעות 10:00-12:00 במעבר אלזיתונה.

הוועדה חזו תמשיך לקיים את חפגישות שלה בתחילת השבוע הראשון של כל חודש במעבר אלזיתונה.

צילום של השלט שנתלה במחסום ביום 9.12.2024 מצורף ומסומן ע/26.

66. כלומר, על פי השלט, יושב ראש הוועדה שדנה בחשגות על מניעת המעבר של תושבים במחסום סוואחרה ברכב (מפקד מג"ב עוטף ירושלים) הוא אותו האדם שקיבל את החלטות הסירוב לבקשות של העותרים, המפנות את העותרים לוועדה לאישור חריגים, ככל שיש להם נסיבות מיוחדות. כמו כן, כתובת הדוא"ל של ועדה זו, על פי השלט, היא אותה כתובת דוא"ל שממנה התקבלו החלטות הסירוב לבקשות של העותרים. משכך, לא ברור האם בכלל ישנם שני גופים שונים המטפלים בבקשות להתיר המעבר של כלי רכב במחסום סוואחרה – גוף שמקבל את ההחלטה הראשונית על אישור תבקשה או דחייתה, וכן ועדה לאישור חריגים, שמכריעה בבקשות ל"החרגה" המוגשות על ידי תושבים שבקשותיהם נדחו, או שמדובר בגוף אחד ובשלב בירוקרטי אחד בלבד.

67. המוקד להגנת הפרט שב ופנה למשמר הגבול ביום 5.1.2025 בעניינם של העותרים 2 ו-3 וביקש לקבל החלטות מנומקות בבקשות להסדרת מעברם במחסום סוואחרה ברכב.

העתקי חפגניות של המוקד להגנת הפרט מיום 5.1.2025 מצורפים ומסומנים ע/27.

68. אולם, עד היום לא התקבלו החלטות בעניינם של העותרים מ"הוועדה לאישור חריגים" והעותרים לא הוזמנו לדיונים בוועדה זו.

מיצוי החליכים בעניין הבעיות הרותבות בהסדרי המעבר של כלי רכב במחסום סוואחרה

69. המוקד להגנת הפרט פנה למשמר הגבול ולמפקד מחסום סוואחרה ביום 22.8.2024 בעניין שורה של בעיות שהתעוררו בהסדרי המעבר במחסום, ביניהן החשמה של שמות רבים של תושבים מרשימת התושבים הרשאים לעבור במחסום ברכב, אי פרסום הרשימה המעודכנת של התושבים הרשאים לעבור במחסום ברכב, והיעדר המענה לפניות של התושבים לגבי ההסרה של פרטי חרכב שלהם מהרשימה ולגבי עדכון והוספה של פרטי רכב לרשימה.

העתק חפגנייה של המוקד להגנת הפרט מיום 22.8.2024 מצורף ומסומן ע/28.

70. תזכורת נשלחה ביום 5.9.2024.

העתק התזכורת מיום 5.9.2024 מצורף ומסומן ע/29.

71. לאחר שהתקבלו החלטות הסירוב לבקשות של העותרים 1-3 להסדרת מעברם במחסום ברכב, ומשלא התקבלה כל החלטה או הזמנה מאת הוועדה הנטענת לגבי אף אחת מהבקשות, המוקד להגנת הפרט שב ופנה למשמר הגבול ביום 30.1.2025, בהמשך לפנייתו מיום 22.8.2024, וכתב כי לאור החלטות הלאקוניות וחבלתי מובנות שחתקבלו בבקשות הפרטניות של העותרים, ניכר כי לא נפתרה הבעיה הרותבת הנוגעת להסדרי המעבר של תושבי חקבע במחסום סוואחרה ברכב. בפנייתו ביקש המוקד להגנת הפרט כי פניותיהם של כלל התושבים בעניין רישום שמותיהם ופרטי חרכב שלהם ברשימות שבמחסום סוואחרה יתקבלו ויטופלו באופן ענייני ובתוך זמן סביר, וכי הרשימות יעודכנו בהתאם למציאות הנוכחית.

העתק חפגנייה של המוקד להגנת הפרט מיום 30.1.2025 מצורף ומסומן ע/30.

72. אולם, עד היום לא התקבלה תשובה לאף אחת מחפגניות של המוקד להגנת הפרט בעניין הסדרי המעבר במחסום סוואחרה ברכב.

הסיעון המשפטי

73. לחלן יטענו חעותרים כי מניעת המעבר של תושבי הקבע המתגוררים במובלעת סוואחרה אלשרקייח במחסום סוואחרה ברכב, וחחנהגה של פרוצדורות בלתי מובנות לטיפול בבקשות של התושבים לחסדרת מעברם במחסום ברכב, פוגעות בזכותם של התושבים לחופש תנועה ומנוגדות לפסיקה שחתירה את ההקמה של גדר החפרדה בתואי זה.

74. כן יטענו חעותרים כי אי הבחירות בה נוקטים תמשיבים לגבי הסיבות למניעת המעבר של התושבים במחסום סוואחרה ברכב ולגבי נחלי הטיפול בבקשות חנוגעות לחסדרת המעבר של התושבים במחסום ברכב היא מנוגדת לחובת החגינות ולחובת הפרסום.

חזכות לחופש תנועה

75. חזכות לחופש תנועה מוכרת כזכות יסוד, חן בדין הישראלי וחן בדין הבינלאומי. בבג"ץ 1890/03 עירית בית לחם נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 27.2.2003) נקבע כך:

חופש חתנועה חוא מזכויות היסוד של האדם וחוכר במשפטנו חן כזכות יסוד חעומדת על רגליה היא... חן כזכות חנגזרת מן חזכות לחירות... כמו כן יש חגורסים כי חופש זה אף נגזר מכבוד האדם...

על מעמדו של חופש חתנועה במשפטנו עמד בית-משפט זה בפרשת חורב... באותה פרשה ציין הנשיא ברק כי חופש חתנועה חוא "מחזכויות חיותר בסיסיות" (שם, בעמ' 49), כי חזכות לחופש חתנועה "עומדת בשורה הראשונה של זכויות האדם" (שם, בעמ' 51), וכי חופש חתנועה חוא "חופש המצוי ברמה חגבוהה ביותר במידרג חזכויות בישראל" (שם, בעמ' 53). כן חוסיף הנשיא בפרשת חורב כי "לרוב, מעמידים את חופש חתנועה בתוך גבולות חמדינה על רמה חוקתית דומה לזו של חופש חביטוי" (שם, בעמ' 49)...

חופש חתנועה מוכר כזכות יסוד גם במשפט הבינלאומי. חופש חתנועה חפנים-מדינתית מעוגן בשורה ארוכה של אמנות וחכרות בין-לאומיות בדבר זכויות אדם (כך, בין חיתר, בסעיף 12 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (International Covenant on Civil and Political Rights, 1966), בסעיף 13 לחכרה האוניברסלית בדבר זכויות האדם [37] (Universal Declaration of Human Rights 1948) ובסעיף 2 לפרוטוקול הרביעי מ-1963 לאמנה האירופית בדבר זכויות האדם [38] מ-1950), ונראה כי חוא מעוגן גם במשפט הבינלאומי חמנחגי (סעיף 15 לפסק דינה של כבי חשופסת ביניש).

76. חזכות לנוע בתוך חמדינה אף מוכרת כזכות עוצמתית עוד יותר מהזכות לחופש תנועה בין מדינות:

חופש חתנועה – היא חזכות חנפגעת – חוא מחזכויות חיותר בסיסיות. כך חוא במשפט חמשווה. כך חוא אצלנו. בחתייחסו אל "חירות חתנועה של האזרח מן הארץ אל מחוצה לח", ציין חשופט זילברג, כי זכות זו:

"...חיא זכות טבעית, מוכרה, כדבר חמובן מאליו, בכל מדינה בעלת משטר דימוקרטי..." (בג"ץ 111/53 קאופמן נ' שר-חפנים ואח' [42], בעמ' 536).

דברים אלה יפים, על אחת כמה וכמה, לעניין חופש חתנועה בתוך חמדינה. אכן, חחופש לנוע בתוך גבולות חמדינה נתפס לרוב כבעל עוצמה חוקתית גבוהה יותר מחופש חתנועה אל מחוץ לגבולות חמדינה (ראה פרשת דאחר [23], בעמ' 708). לרוב, מעמידים את חופש חתנועה בתוך גבולות חמדינה על רמה חוקתית דומה לזו של חופש חביטוי. כך למשל, בפרשת דאחר [23] ראתה חמשנה לנשיא, חשופסת בן-פורת, בחופש חתנועה ובחופש חביטוי "זכויות שוות ערך במשקלן" (שם) (בג"ץ 5016/96 חורב נ' שר חתחבורה ואח', פ"ד נא (4) 1 49 (1997)).

77. בעניינו, תושבי קבע רבים המתגוררים בתוך שטחה חמוניציפלי של ירושלים מנועים במשך זמן רב מלעבור במחסום סוואחרה ברכבם, בין אם בעקבות חחלטה מוצהרת לדחות את בקשותיהם להתרת מעברם במחסום ברכב או לחסיר את פרטי חרכב שלחם מרשימת כלי חרכב חמורשים לעבור במחסום, ובין אם בעקבות חיעדרה של פרוצדורה נגישה, ברורה ויעילה לטיפול בבקשות לחסדרת המעבר במחסום ברכב. מניעת המעבר של תושבי קבע המתגוררים במובלעת סוואחרה אלשרקייח במחסום

סוואחרה ברכב פוגעת בצורה קשה בזכותם של התושבים לחופש תנועה פנים-מדינתי, ואגב כך גם בשגרת חיים-יום של התושבים, באיכות החיים שלהם ובממונם, כפי שהודגם לעיל.

78. נקבע בפסיקה כי המידתיות של התוואי של גדר ההפרדה תלויה בכך שיונהגו הסדרי מעבר בגדר חמצמצמים ככל הניתן את הפגיעה בתושבים הנפגעים מחקמתה של הגדר. לגבי המקטע של התוואי שרלוונטי לענייננו, נקבע כי הוא מידתי על רקע חודעתה של המדינה כי מעברם של התושבים בשער בגדר ההפרדה יתאפשר גם ברגל וגם ברכב, לאורך כל שעות היום:

המסקנה לפיה לא ניתן להתוות תוואי גיאוגרפי חלופי לגדר שפגיעתו פחותה אינה מסיימת, כשלעצמה, את בחינת המידתיות במובנה השני. עקרונית, בבחינת מידתיות הפגיעה שיוצרת הגדר, כרוכים זה בזה התוואי הגיאוגרפי ומשטר החיתולים והמעברים מערבה... לעותרים מעמד של תושבי קבע בישראל. שגרת חייהם מבוססת על זיקה הדוקה לירושלים. הגדר קוטעת את הרצף הטריטוריאלי בין ירושלים לבין בתי העותרים, חרף חימצאותם בתוך התחום המוניציפאלי. היא מונעת מעבר חופשי, בלתי מבוקר, מהשכונה לירושלים. במצב דברים זה, על המשיבים לדאוג כי יקבעו הסדרי מעבר ומשטר נגישות סבירים של העותרים לירושלים, באופן המצמצם, עד כמה שניתן, את הפגיעה בהם. עמדתם העדכנית של המשיבים בעניין הסדרי המעבר, כפי שגובשה במהלך הדיון בעתירה, מקיימת דרישה זו. בסמוך לבתי השכונה נבנה שער המאפשר מעבר ברגל וברכב. המעבר הרגלי יתאפשר בכל שעות היממה. מעבר כלי רכב יתאפשר לאורך שעות היום. בכך עומדים המשיבים בחובתם להקטין עד כמה שניתן, באופן סביר, את הפגיעה בעותרים... לאור כל האמור לעיל, מסקנתנו היא כי תוואי הגדר שנבחר על ידי המשיבים אינו מפר את מבחן המשנה השני של המידתיות (בג"ץ 1073/04 סלאמה נ' שר הביטחון, סעיף 17 לפסק דינו של כב' הנשיא (בדימוס) ברק (פורסם בנבו, 6.8.2006)).

79. אם כן, המניעה מרבים מתושבי הקבע המתגוררים במובלעת סוואחרה אלשרקיה לעבור במחסום סוואחרה ברכב, ותחנתה של פרוצדורות בירוקרטיות המקשות בעקיפין על הסדרת המעבר של התושבים במחסום ברכב, לא רק פוגעת בצורה קשה בזכותם של התושבים לחופש תנועה, אלא אף מטגדות להצהרות של המדינה בבג"ץ 1073/04 ושומטות את הבסיס לקביעה של בית המשפט הנכבד כי פגיעתו של תוואי הגדר באזור זה בתושבים היא מידתית.

חובת החגיגות וחובת הפרסום

80. מעבר לעצם המניעה מתושבי קבע רבים המתגוררים במובלעת סוואחרה אלשרקיה לעבור במחסום סוואחרה ברכב, אופן הטיפול בבקשות של התושבים להסדרת מעברם במחסום ברכב, ואופן היידוע של הציבור לגבי הפרוצדורה לטיפול בבקשות אלה וחסיבות לדחייתן, פוגעים אף הם בתושבים ומנוגדים לחובת החגיגות ולחובת הפרסום החלות על המשיבים.

81. כמפורט לעיל, בתקופה האחרונה נמנע מעברם של רבים מתושבי הקבע המתגוררים במובלעת סוואחרה אלשרקיה במחסום סוואחרה ברכב, וזאת מבלי שהובחר להם מה חסיבה לכך, מבלי שהובחרה להם הפרוצדורה לטיפול בתשגות על מניעת המעבר ברכב, ובחלק גדול מהמקרים, מבלי שניתן כל מענה לפניות של הנפגעים בעניין. גם במקרים המעטים שבהם כן התקבלו החלטות סירוב בכתב לגבי מניעת המעבר במחסום, כמו בעניינם של העותרים 1-3, החלטות לא כללו כל נימוק, כולל במקרה של העותרת 1, שמעברה ברכב הותר במשך כ-18 שנה ושומן קצר לפני שהתקבלה החלטת הסירוב בעניינה, נמסר מטעם המשיבים כי אושרה בקשתה לחתלת פרטי הרכב שלה ברשימת כלי הרכב המורשים לעבור במחסום.

82. כמו כן, החלטות הסירוב שהתקבלו אצל העותרים כללו התייחסות לוועדה לאישור תריגים, אך לא תבחירו כיצד ניתן לפנות לוועדה זו, מיחם חברי הוועדה ומתם סדרי העבודה שלה, וכיצד ניתן להעלות טענות כנגד החלטת הסירוב כאשר המבקש אינו מעוניין לטעון שיש להחריג אותו מכלל זה או אחר,

אלא הוא מבקש לטעון שהוא עומד בתנאים חרגילים להתרת מעברו במחסום ברכב, קרי, שהוא תושב קבע המתגורר במובלעת סוואחרה אלשרקיה.

83. מעבר לכך, החלטות הסירוב שחתקבלו בעניינם של העותרים העלו תחיות קשות לגבי אופן הטיפול של הוועדה האמורה בבקשות, שכן על פי החלטות, הוועדה אמורה לחלטי בתחילה אם הנסיבות של המבקש הן מוצדקות או לא, ורק לאחר מכן להזמין את המבקש לדיון בוועדה, שבמחלכו יציג המבקש את נסיבותיו לוועדה.

84. בפועל, באף אחד מהמקרים שבטיפול המוקד להגנת הפרט לא התקבלה החלטה על הזמנת המבקש לדיון בוועדה או על סירוב להזמין אותו לדיון בוועדה, ומחצותרים נמסר כי לא ידוע לחם על אף תושב שהוזמן לדיון בוועדה מאז חקמתה. בנוסף, בסמוך לאחר שחתקבלו החלטות הסירוב לבקשות של העותרים, נתלה במחסום סוואחרה שלט שעל פיו הוועדה מנוחלת על ידי אותו הגורם שדחה את הבקשות של העותרים, וכתובת הדוא"ל של הוועדה היא זחה לכתובת הדוא"ל שממנו חתקבלו החלטות הסירוב המפנות את העותרים לוועדה לצורך "החרגתם", מה שחעלה את חתחייה האם בכלל קיימת ועדה נפרדת לאישור חריגים, או שמדובר בחזרת לאותו הגורם שדחה את הבקשות.

85. אם כן, קיימת אי בחירות רבה לגבי אופן הטיפול בהתרת המעבר של תושבים במחסום סוואחרה ברכב. במישור המהותי, לא ברור מהם חתנאים לאישור הבקשות האלה כיום, שכן אנשים רבים שלכאורה זכאים לעבור במחסום ברכב, בהיותם תושבי קבע המתגוררים במובלעת סוואחרה אלשרקיה, מנועים מכך כעת, ולא נמסרו להם נימוקים לכך. כך גם לגבי תושבים שנכללו במשך שנים רבות ברשימות התושבים הזכאים לעבור במחסום ברכב. במישור הפרוצדורלי, לא ברור מהו חליך הטיפול בבקשות לאישור המעבר של תושב במחסום ברכב ולהחלפת פרטי רכב ברשימת כלי הרכב שמעברם במחסום מותר, ולא ברור האם קיים חליך להשגה על החלטה על הסרת פרטי רכב מהרשימה האמורה או על החלטת סירוב לבקשה להתרת המעבר במחסום ברכב או להחלפת פרטי רכב שמעברו במחסום מותר, ואם כן, מיחז הגורם שאליו יש לפנות להגשת החשגה, כיצד ניתן לפנות אליו וכיצד מתנהל חליך החשגה. כמו כן, חליך הטיפול בבקשות להחרגה מחסדרי המעבר במחסום ברכב אינו ברור כלל ואינו חגיזני, על פי מה שנכתב בחלטות הסירוב שהתקבלו אצל העותרים. בנוסף, על פי מה שנמסר מהתושבים, חרוב הגדול של חתושבים ששלחו פניות למשיבים בעניין מניעת המעבר שלחם במחסום ברכב לא קיבלו כל מענה לפניותיהם וחם נותרו בעלטה גמורה הן לגבי חסיבות למניעת המעבר שלחם והן לגבי עצם קיומו של חליך כלשהו לבחינת הפניות שלחם.

86. נקבע כי "הכללים המחייבים את חרשות בחליך המינחלי חם חביטוי המעשי של חובת חתגינות הכללית חמוטלת עליה. באופן מסורתי, חובה זו חיתה מושתתת על חתנחה בדבר חולשתו חיתסית של היחיד מול חשלטון, שחיתה שלוהה בחשש מפני פגיעה בחירויות חיסוד שלו, וכן על מעמדה של חרשות כנאמן חפועל למען חציבור" (דפנה ברק-ארו משפט מינחלי כרך א 276 (2010)).

87. אחת חחובות החלות על חמשיבים במסגרת חובת חתגינות היא חחובה לפעול בשקיפות (על חובת חגילוי וחסקיפות ראו: בג"ץ 3751/03 אילן נ' עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד נט(3) 817, 833-834 (2004) ובג"ץ 142/70 שפירא נ' הוועד המרכזי של לשכת עורכי חדין פ"ד כח(1) 325 (1971)). על חרשויות לפרסם ולהנגיש את חכללים שלאורם הן פועלות בערוצים המתאימים לאוכלוסיית חיעד, כך שחפרט יידע לכלכל את צעדיו בהתאם (ראו למשל: בג"ץ 1477/96 נמרודסקס בע"מ נ' משרד חתעשייה וחמסחר, פ"ד נג 5 193, 201 (1998) ובג"ץ 3648/97 סטמקה נ' שר חפנים, פ"ד נג(2) 728, פסקה 36 לפסק דינו של חשופט חשין (1999)). חובה זו מתעצמת כאשר מדובר בחפעלת סמכות חמשליכה על זכויות אדם, ובפרט כאשר מדובר באוכלוסייה מוחלשת, חמתקשה ממילא לעמוד על זכויותיה מול

הרשויות (ראו והשוו: בג"ץ 4542/02 עמותת קו לעובד נ' ממשלת ישראל, פ"ד סא(1) 346, סעיף 28 לפסק דינו של כב' השופט לוי (2006)).

88. המצב בו מונחגת מדיניות שאינה מובנת וידועה לציבור, וזאת באמצעות פרוצדורה שאף היא אינה מובנת, אינה שקופה ואינה יעילה, ושרבים מהנפגעים ממנה אפילו אינם בטוחים אם היא קיימת בפועל או לא, כיוון שפניותיהם אינן נענות כלל, אינו תקין כלל והוא מנוגד לחובת החגיגות ולחובת הפרסום.

סיכום

89. מניעת המעבר של תושבי חקבע המתגוררים במובלעת סוואחרה אלשרקיה במחסום סוואחרה ברכב פוגעת בצורה קשה בזכותם של התושבים לחופש תנועה ומנוגדת לפסיקה בעניין התוואי של גדר החפרדת. בנוסף, אי הבחירות חשודות לגבי הסיבות למניעת המעבר של התושבים במחסום ברכב ולגבי חליכי הטיפול בבקשות ובחשגות בנושא, מנוגדת לחובת החגיגות ולחובת הפרסום.

90. נוכח כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו צו על תנאי כמבוקש בעתירה.

91. כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות העותרים ובשכר טרחת עורכי דין.

29 במאי 2025.

תהילה מאיר, עו"ד
ב"כ העותרים

[ת.ש. 85482]